

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 ความคิดเห็นต่อการใช้และไม่ใช้มาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 และเปรียบเทียบสภาพห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลกับมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 เชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดประชากร

จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการสำรวจจำนวนบุคลากรห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารห้องสมุด จำนวน 41 คน และบรรณารักษ์ จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 81 คน จำแนกได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	ผู้บริหารห้องสมุด	บรรณารักษ์	รวม
คณะเกษตรศาสตร์ นครศรีธรรมราช	1	-	1*
คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ	1	-	1*
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	1	1	2
คณะคหกรรมศาสตร์	1	-	1*
คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์	1	2	3
คณะบริหารธุรกิจ	1	-	1*
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง	1	-	1*
คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร	1	1	2
คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	2	3
คณะศิลปกรรม	1	1	2
คณะศิลปศาสตร์	1	-	1*
คณะศึกษาศาสตร์	1	-	1*
วิทยาเขตกาฬสินธุ์	1	-	1*
วิทยาเขตขอนแก่น	1	2	3
วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ	1	1	2
วิทยาเขตจันทบุรี	1	-	1*
วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์	1	-	1*
วิทยาเขต ไซติเวช	1	-	1*
วิทยาเขตตาก	1	-	1*
วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ	1	6	7
วิทยาเขตเทเวศร์	1	-	1*
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	1	2	3
วิทยาเขตนนทบุรี	1	-	1*
วิทยาเขตน่าน	1	1	2
วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ	1	1	2
วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ	1	2	3
วิทยาเขตปทุมธานี	1	-	1*
วิทยาเขตพัฒนวิชาการพระนคร	1	2	3
วิทยาเขตพระนครใต้	1	2	3
วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกรี	1	1	2

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ต่อ)

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	ผู้บริหารห้องสมุด	บรรณารักษ์	รวม
วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา	1	2	3
วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา	1	2	3
วิทยาเขตพิษณุโลก	1	1	2
วิทยาเขตเพาะช่าง	1	2	3
วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	3	4
วิทยาเขตภาคใต้	1	-	1*
วิทยาเขตภาคพายัพ	1	2	3
วิทยาเขตลำปาง	1	-	1*
วิทยาเขตวังไกลกังวล	1	-	1*
วิทยาเขตสุรินทร์	1	1	2
วิทยาเขตอุเทนถวาย	1	-	1*
รวม	41	40	81

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์เป็นคนเดียวกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ วารสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรห้องสมุดต่อมาตรฐานห้องสมุด ความคิดเห็นของบุคลากรห้องสมุดต่อการใช้และไม่ใช้มาตรฐานห้องสมุด รวมถึงการเปรียบเทียบสภาพห้องสมุดกับมาตรฐานห้องสมุดเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้แนวคิดและใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารห้องสมุด

แบบสอบถามมีทั้งแบบกำหนดคำตอบให้ แบบปลายเปิดและแบบมาตราประมาณ

ค่าของ Likert คือมาตรประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดช่วงความถี่เป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 ทั้ง 2 หมวด คือ หมวดมาตรฐานทั่วไป และหมวดมาตรฐานเชิงปริมาณ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า ได้แก่

1.1 หมวดมาตรฐานทั่วไป แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบ 2) ด้านโครงสร้างการบริหาร 3) ด้านบริการและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด 4) ด้านวัสดุสารนิเทศ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านการดำเนินงานด้านเทคนิค 7) ด้านอาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์ 8) ด้านงบประมาณ

1.2 หมวดมาตรฐานเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจำนวนวัสดุสารนิเทศ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์ 4) ด้านงบประมาณ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการใช้และไม่ใช้มาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้และแบบปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1 การใช้มาตรฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้

ข้อ 2 วัตถุประสงค์ในการใช้มาตรฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้และแบบปลายเปิด

ข้อ 3 มาตรฐานด้านที่ใช้และปัญหาในการใช้มาตรฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้และแบบปลายเปิด

ข้อ 4 สาเหตุที่ไม่ใช้มาตรฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพห้องสมุดเชิงปริมาณ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจำนวนวัสดุสารนิเทศ ด้านบุคลากร ด้านอาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์และด้านงบประมาณ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

แบบสอบถามมีทั้งแบบกำหนดคำตอบให้ แบบปลายเปิดและแบบมาตรประมาณค่าของ Likert โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 ทั้ง 2 หมวด ซึ่งเป็นคำถามเดียวกับแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารห้องสมุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการใช้และไม่ใช้มาตรฐานห้องสมุด ซึ่งเป็นคำถามเดียวกับแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารห้องสมุด

3. การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษาจริงคือเป็นห้องสมุดระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเหมือนกัน ได้แก่ สำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏพระนคร สำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏสวนดุสิต สำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและสำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏธนบุรี โดยแจกแบบสอบถามให้กับผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการแห่งละ 1 คนและบรรณารักษ์แห่งละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ระหว่างวันที่ 6 มกราคม 2540 - 13 มกราคม 2540 หลังจากทดสอบแบบสอบถามแล้วได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แจกแบบสอบถามไปยังผู้บริหารห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 41 ชุดและบรรณารักษ์จำนวน 40 ชุด รวมทั้งสิ้น 81 ชุด ในเขตกรุงเทพมหานครส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนต่างจังหวัดส่งและรับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยเริ่มจัดส่งในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 และกำหนดคืนแบบสอบถามในวันที่ 10 มีนาคม 2540

4.2 การติดตามแบบสอบถาม ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในกรุงเทพฯใช้โทรศัพท์ในการติดตามทุกสัปดาห์ ส่วนห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในต่างจังหวัดใช้จดหมายทวง โดยเริ่มทวงครั้งที่ 1 ในวันที่ 14 มีนาคม 2540 และกำหนดคืนแบบสอบถามในวันที่ 28 มีนาคม 2540 ทวงครั้งที่ 2 ในวันที่ 4 เมษายน 2540 และกำหนดคืนแบบสอบถามในวันที่ 18 เมษายน 2540 และทวงครั้งที่ 3 ในวันที่ 25 เมษายน 2540 และกำหนดคืนแบบสอบถามในวันที่ 9 พฤษภาคม 2540

เมื่อสิ้นสุดการเก็บข้อมูล ผลปรากฏว่า จากแบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้บริหารห้องสมุด จำนวน 41 ชุด ได้รับกลับคืน 31 ชุด และบรรณารักษ์จำนวน 40 ชุด ได้รับกลับคืน 31 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้เครื่องคำนวณ Scientific calculator ดังนี้ คือ

5.1 ความคิดเห็นต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พ.ศ.2535 และความคิดเห็นต่อการใช้และไม่ใช้มาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีพ.ศ.2535

5.1.1 ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การใช้มาตรฐาน วัตถุประสงค์ในการใช้มาตรฐาน มาตรฐานด้านที่ใช้ ปัญหาในการใช้มาตรฐานและสาเหตุที่ไม่ใช้มาตรฐาน

5.1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตรประมาณค่าของ Likert ได้แก่ ความคิดเห็นต่อมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีพ.ศ.2535 ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ค่า โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ส่วนค่าเฉลี่ยที่ได้ มีความหมายดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด (มส)
3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก (ม)
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง (ป)
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย (น)
1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด (นส)

5.2 สภาพห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเปรียบเทียบกับมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีพ.ศ.2535 เจริงปริมาณ

5.2.1 แจกแจงความถี่ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพห้องสมุด เพื่อหาค่าเฉลี่ยของสภาพห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีทั้ง 4 ด้าน (ภาคผนวก ก) คือ จำนวน วัสดุสารนิเทศ บุคลากร อาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์และงบประมาณ

5.2.2 หาค่าเฉลี่ยของสภาพห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ควรมีตามมาตรฐานห้องสมุดสถานศึกษาเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีพ.ศ.2535 เจริงปริมาณ โดยคำนวณเฉพาะข้อมูลที่เป็นสัดส่วนตามมาตรฐาน ได้แก่

5.2.2.1 จำนวนหนังสือที่ควรมี

มาตรฐาน	หนังสือ 30 เล่มต่อนักศึกษาระดับปวช. 1 คน
	หนังสือ 40 เล่มต่อนักศึกษาระดับปวส. 1 คน
	หนังสือ 50 เล่มต่อนักศึกษาระดับปริญญาตรี 1 คน
	หนังสือ 100 เล่มต่ออาจารย์ 1 คน

สูตร จำนวนหนังสือที่ควรมี = (ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาระดับปวช. x 30) + (ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาระดับปวส. x 40) + (ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี x 50) + (ค่าเฉลี่ยของอาจารย์ x 100)

5.2.2.2 จำนวนพื้นที่สำหรับเก็บวัสดุตีพิมพ์ (หนังสือ) ที่ควรมี

มาตรฐาน พื้นที่สำหรับเก็บวัสดุตีพิมพ์ 60 ตารางเมตรต่อ 10,000 เล่ม

สูตร จำนวนพื้นที่สำหรับเก็บวัสดุตีพิมพ์ที่ควรมี = ค่าเฉลี่ยของจำนวนวัสดุตีพิมพ์ที่ควรมี x 60 / 10,000

5.2.2.3 จำนวนเนื้อที่สำหรับบุคลากรที่ควรมี

มาตรฐาน	เนื้อที่สำหรับหัวหน้าห้องสมุด	15	ตารางเมตรต่อคน
	เนื้อที่สำหรับบรรณารักษ์	9	ตารางเมตรต่อคน
	เนื้อที่สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	4.5	ตารางเมตรต่อคน
	เนื้อที่สำหรับนักการภารโรง	2.5	ตารางเมตรต่อคน

สูตร จำนวนเนื้อที่สำหรับบุคลากรที่ควรมี = (ค่าเฉลี่ยของจำนวนหัวหน้าห้องสมุด x 15) + (ค่าเฉลี่ยของจำนวนบรรณารักษ์ x 9) + (ค่าเฉลี่ยของจำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด x 4.5) + (ค่าเฉลี่ยของจำนวนนักการภารโรง x 2.5)

5.2.2.4 พื้นที่ที่นั่งสำหรับศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุดสำหรับนักศึกษา และอาจารย์ที่ควรมี

มาตรฐาน พื้นที่ที่นั่งสำหรับศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุด

สำหรับนักศึกษา 1.50 ตร.ม.

สำหรับอาจารย์ 3.00 ตร.ม.

สูตร พื้นที่ที่นั่งสำหรับศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุดสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ที่ควรมี
= (ค่าเฉลี่ยของนักศึกษา x 1.50) + (ค่าเฉลี่ยของอาจารย์ x 3)

5.2.2.5 งบประมาณที่ควรได้รับ

มาตรฐาน ห้องสมุดควรได้รับเงินงบประมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของหมวดค่าตอบแทน
หมวดค่าใช้สอย และหมวดค่าวัสดุ

สูตร งบประมาณที่ควรได้รับ = ค่าเฉลี่ยของงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับ x 5%

สำหรับข้อมูลที่ไม่เป็นสัดส่วน ให้ใช้ข้อมูลที่ปรากฏตามมาตรฐาน เช่น ห้องสมุดควรมี
หนังสืออย่างน้อย 50,000 เล่ม เป็นต้น

5.2.3 นำข้อมูลสภาพห้องสมุดที่มีในข้อ 5.2.1 และสภาพห้องสมุดที่ควรมีในข้อ
5.2.2 มาเปรียบเทียบกัน โดยแจกน้ำหนักผลต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าผลต่างของค่าเฉลี่ยเป็นลบ	หมายถึง	ต่ำกว่ามาตรฐาน (ต)
ค่าผลต่างของค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์	หมายถึง	ได้มาตรฐาน (ค)
ค่าผลต่างของค่าเฉลี่ยเป็นบวก	หมายถึง	สูงกว่ามาตรฐาน (ส)

เช่น	จำนวนหนังสือที่มีโดยเฉลี่ย (เล่ม)	9,000	
	จำนวนหนังสือที่ควรมีโดยเฉลี่ย (เล่ม)	10,000	
	ผลต่าง	-1,000	ต
	หมายถึง	จำนวนหนังสือที่มีโดยเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐาน	

6. เสนอผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้พรรณานำเสนอในรูปแบบตารางในบทที่ 4 สรุปและ
อภิปรายผลในบทที่ 5